

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 25CoP/6/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2112211573
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 09. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Spálová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2013:2112211573.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v právnej veci navrhovateľa: O. N., nar. XX.X.XXXX, bytom X. XX, t.č. F. B., n.o., B., L. X, v konaní zastúpený súdom ustanovenou opatrovníčkou: F. W., nar. XX.X.XXXX, bytom X. X. XX, zastúpenej advokátkou: JUDr. Lucia Sukopová, so sídlom Trnava, Františkánska 5, proti odporcom: 1. Ing. O. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. XXX, 2. V. N., nar. XX.X.XXXX, bytom R. B. X., E. XX, obaja v konaní zastúpení advokátom: JUDr. Tibor Sanák, so sídlom Trnava, Nám. SNP 2, 3. G. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. XX, zastúpenej advokátkou: JUDr. Barbora Šruteková, so sídlom Trnava, Hlavná 44, o vyživovacej povinnosti detí k rodičovi - navrhovateľovi, na odvolanie odporcov 1 a 2 proti rozsudku Okresného súdu Trnava zo dňa 22.4.2013 č.k. 13P/40/2012-265, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ruší a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom prvostupňový súd každému z odporcov 1, 2 a 3 uložil povinnosť prispievať na výživu navrhovateľa po 150,30 Eur mesačne vždy do 5. dňa v mesiaci vopred na účet navrhovateľa vedený v B. banke č. XXXXXXXX/XXXX od 5.6.2012 s tým, že nedoplatok na zročnom výživnom za obdobie od 5.6.2012 do 22.4.2013 v sume pre každého z odporcov po 1.653,30 Eur uložil každému z odporcov zaplatiť do 30 dní od právoplatnosti rozsudku. Záverečným odsekom predmetného výroku prvostupňový súd odporcom 1 až 3 uložil povinnosť zaplatiť spoločne a nerozdielne trovy konania navrhovateľa advokátke v sume 4.885,97 Eur na označený účet do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Rozhodnutie prvostupňový súd odôvodnil právne aplikáciou ust. § 67 ods. 1 a § 75 ods. 1 Zákona o rodine. Vecne argumentoval tým, že zohľadniac potreby oprávneného otca ako i pomery odporcov dospel k názoru, že návrh bol podaný dôvodne a preto mu vyhovel spôsobom uvedeným vo výroku. Zdôraznil, že navrhovateľ počas svojho života v období, keď mu to zdravotný stav dovoľoval, staral sa o odporcov a zabezpečoval im všetky potreby, v konaní nebolo preukázané, že by uprednostňoval niektorého z nich. Zhodou okolností došlo k doriešeniu majetkových pomerov v súvislosti s prevodom časti nehnuteľnosti na odporkyňa 3, ktorá sa ale i s rodinou starala a v podstate naďalej stará o navrhovateľa a predtým sa starala i o matku. Stanovisko odporcov 1 a 2, že odporkyňa 3 má morálnu povinnosť sa postarať o navrhovateľa a zabezpečiť jeho nákladnú opateru v špecializovanom centre je podľa prvostupňového súdu nesprávne. Odporcovia sú deti navrhovateľa a nebolo preukázané, že by navrhovateľ odporcom 1 a 2 nejakou ublížil alebo ich ukrátil. Je preto spravodlivé ako aj právne dôvodné, aby odporcovia 1 až 3 sa rovnakým dielom podieľali na výživnom pre navrhovateľa. Potreby navrhovateľa sú kryté sčasti z jeho dôchodku vo výške 349,10 Eur, avšak keďže jeho celkové mesačné náklady v danom zariadení činia 800,- Eur, súd rozhodol tak, že zvyšnú časť nákladov rozpočítal na všetkých troch odporcov rovnakým dielom, teda po 150,30 Eur, ktoré sú povinní uhrádzať na účet navrhovateľa od 5.6.2012 do 5. dňa v mesiaci na označený účet. Súď zároveň rozhodol o zaplatení nedoplatku na zročnom výživnom od podania návrhu na súd do vyhlásenia rozsudku, ktorú určil sumou 1.653,30 Eur a uložil každému z odporcov zaplatiť v lehote 30 dní od právoplatnosti rozsudku na označený účet navrhovateľa. Keďže odporcovia 1 až 3 nepreukázali, že ich pomery nedovoľujú

uhrádzať časť nákladov na starostlivosť o navrhovateľa v centre, súd nezohľadnil žiadne námietky, najmä odporcov 1 a 2.

Vzhľadom na výsledok konania s poukazom na § 142 ods. 1 O.s.p. súd priznal navrhovateľovi i náhradu trov konania na trovách právneho zastúpenia, ktorú vyčíslil celkovou sumou 4.885,97 Eur za 11 vymenovaných úkonov právnej služby, k čomu pripočítal i príslušný režijný paušál.

Proti tomuto rozsudku podali prostredníctvom svojho právneho zástupcu odvolanie iba odporcovia 1 a 2, ktorým sa domáhali, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 221 ods. 1 písm. f) a h) O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Ak by súd dospel k záveru, že dokazovanie bolo dostatočné, prípadne, že súd dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, žiadali, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 220 O.s.p. a návrh zamietol a zaviazal odporkyňa 3 zaplatiť navrhovateľovi a aj odporcom všetky trovy konania. Zdôraznili, že s napadnutým rozsudkom nesúhlasia a považujú ho za nesprávny, keďže návrh bolo potrebné voči odporcom 1 a 2 zamietnuť pre rozpor s dobrými mravmi v zmysle § 75 ods. 2 Zákona o rodine. Opakovane zdôraznili, že iniciátorom daného návrhu bola odporkyňa 3 a nie sám navrhovateľ. Podľa ich názoru v zmysle § 75 ods. 2 Zákona o rodine odporcov 1 a 2 nie je možné zaviazat' k plateniu výživného na navrhovateľa, pretože by to bolo v rozpore s dobrými mravmi. Poukázali na to, že už v roku 1989 bolo medzi účastníkmi a matkou ustálené, že o rodičov sa bude starať odporkyňa 3 a za tým účelom jej bol darovaný podiel polovice na rodičovskej nehnuteľnosti darovacou zmluvou. Hodnota daru podľa vtedajších predpisov činila 117,571 Kčs. Následne odporkyňa 3 a jej manžel uzavreli s rodičmi výhodnú kúpnu zmluvu s vecným bremenom a s osobným záväzkom spísanú dňa 24.9.2002 pred notárom, ktorou rodičia predali odporkyňa 3 podiel polovice na predmetných nehnuteľnostiach za kúpnu cenu podľa vtedajších predpisov vo výške 259.470,- Sk. V predmetnej zmluve bola uzavretá aj dohoda o osobnom záväzku kupujúcich, v zmysle ktorej sa kupujúci zaviazali v prípade, že si to vyžiada zdravotný stav alebo vek rodičov poskytnúť im stravovanie, pranie, žehlenie, upratovanie a akúkoľvek inú pomoc a starostlivosť vrátane zabezpečenie lekárskej starostlivosti a liekov a po ich smrti im vystrojiť dôstojný pohreb. Tento záväzok nie je žiadnym spôsobom obmedzený a je vyvážený protihodnotou, ktorú rodičia poskytli zaviazaným. Zároveň bolo ustálené, že hodnota vecného bremena predstavuje 500,- Sk mesačne u každého z predávajúcich, čo za obdobie 5 rokov predstavuje sumu 60.000,- Sk. Z uvedeného záväzku jednoznačne vyplýva, že odporkyňa 3 a jej manžel sú zmluvne zaviazaní starať sa o navrhovateľa a jeho manželku, pričom nemusia túto pomoc poskytovať osobne, ale i prostredníctvom iných osôb. Za danej situácie sú odporcovia 1 a 2 toho názoru, že predmetný návrh je pokusom odporkyne 3 zbaviť sa starostlivosti minimálne o navrhovateľa a zmeniť tak predmetnú dohodu o osobnom záväzku bez akéhokoľvek právneho základu, čo nie je s poukazom na § 48 ods. 1 OZ právne možné. Pokiaľ ide o majetkové pomery odporkyne 3, odvolatelia poukázali na to, že jej manžel RNDr. B. N. k 31.7.2011 síce ukončil pracovný pomer, ale bolo mu vyplatené odstupné vo výške 59.114,16 Eur. Keďže manžel odporkyne 3 je nezamestnaný, nič mu nebráni starať sa o navrhovateľa v zmysle predmetného osobného záväzku. V ďalšom odvolatelia poukázali na to, že odporkyňa 3 ich pred umiestnením navrhovateľa do F. B. o tomto postupe ani len neinformovala. Mala pritom dispozičné právo na všetky peniaze rodičov a finančné podmienky F. B. vopred poznala. Poukázali tiež na zmluvu o úhrade za sociálnu službu zo dňa 28.6.2011, v ktorom sa výlučne odporkyňa 3 zmluvne zaviazala platiť všetky poplatky za sociálne služby v predmetnom zariadení v prospech navrhovateľa. Odporcovia 1 a 2 vyslovili presvedčenie, že pokiaľ by bol navrhovateľ zdravý a spôsobilý okamžite by sa voči odporkyňa 3 domáhal vrátenia daru a zároveň by žiadal vyplatiť hodnotu vecného bremena a taký bezzákladný návrh by nikdy nepodával.

S poukazom na ust. § 132, § 154 ods. 1 a § 157 ods. 2 O.s.p. odvolatelia tiež namietali, že z odôvodnenia rozsudku nevyplýva, ako sa súd vysporiadal s morálnym záväzkom odporkyne 3 starať sa o rodičov, s písomným osobným záväzkom odporkyne 3 a jej manžela starať sa o rodičov, s návrhom odporcov 2 a 3 na doplnenie dokazovania vypočutím svedkov, s ich poukazom na to, že zmluvy o poskytnutí sociálnej služby zrejme za navrhovateľa podpisovala tretia osoba a že vzhľadom na svoj zdravotný stav navrhovateľ tieto zmluvy ani nemohol podpísať, súd tiež nevysvetlil, prečo nevypočul Ing. M. N. napriek tomu, že predtým v uznesení uviedol, že ho bude volať ako svedka a že súd nereagoval ani na výhradu odporcov 1 a 2, že odporkyňa 3 reálne nikdy neprispievala na úhradu nákladov v F. B., pričom majú za to, že všetky náklady hradila z peňažných prostriedkov patriacich rodičom.

Za nesprávne odvolatelia považovali tiež rozhodnutie o náhrade trov konania, ktoré označili za nepreskúmateľné, keďže z neho nie je zrejmé z akej tarifnej hodnoty súd vychádzal a ako dospel k sume 436,50 Eur za jeden úkon právnej pomoci. Za pochybenie označili body 7 a 8, pri ktorých je uvedené písomné vyjadrenie z toho istého dňa, čo nie je možné a je v rozpore s účelnosťou konania. Okrem toho rozhodnutie nie je totožné s návrhom, keď odporca 1 bol úspešný v rozsahu 100,- Eur a odporkyňa bola neúspešná v rozsahu 82,50 Eur na mesačnom výživnom. Záverom zdôraznili, že odporkyňa 3 je hybnou silou daného návrhu a návrh bol podaný výlučne v jej prospech a nie v prospech navrhovateľa a preto odporkyňa 3 musí znášať trovy konania ako navrhovateľa, tak aj odporcov 1 a 2.

Navrhovateľ v zastúpení opatrovníčkou prostredníctvom advokátky vo svojom písomnom vyjadrení k odvolaniu odporcov 1 a 2 navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť, alternatívne zmeniť v časti náhrady trov konania tak, aby boli náhradou trov konania zaviazaní odporcovia 1 a 2, pričom si zároveň uplatnil tiež vyčíslenú náhradu trov odvolacieho konania. Zdôraznil, že návrh bol podaný predtým súdom ustanovenou opatrovníčkou, keďže návrh nemohla podať opatrovníčka navrhovateľa ustanovená mu po pozbavení spôsobilosti na právne úkony, ktorou je odporkyňa 3, pre kolíziu záujmov. Opatrovníčka navrhovateľa pritom dobre pozná pomery v rodine a pred podaním návrhu konzultovala postup s manželkou navrhovateľa. Pokiaľ odporcovia 1 a 2 poukazujú na § 67 ods. 2, § 71 ods. 1 a 2 Zákona o rodine uviedol, že nemožnosť z financovania potrieb navrhovateľa zo strany jeho manželky bola odôvodnená už v návrhu, ako aj v samotnom konaní a to nedostatkom financií manželky navrhovateľa, keďže celý jej príjem - starobný dôchodok, je použitý na úhradu príspevkov v DSS Hlohovec. Žiadanie výživného od manželky navrhovateľa by bolo bezpredmetné a nehospodárne. Za nepochybné označil, že zo strany navrhovateľa nedošlo nikdy k skutkom, ktorými by voči odporcom 1 a 2 porušil dobré mravy. Preto je absurdné tvrdiť, že priznané výživné by bolo v rozpore s dobrými mravmi, na čo nie je žiaden dôvod. Navrhovateľ s manželkou pritom obdarovali všetky svoje deti, nielen odporkyňu 3. Podľa navrhovateľa vecné bremeno spočívajúce v povinnosti odporkyne 3 a jej manžela poskytovať darcom vymenovaných starostlivosť v rámci vecného bremena nikdy nevzniklo, nakoľko jeho vklad nebol povolený. Žiadna osobitná dohoda o osobnom záväzku poskytnúť rodičom starostlivosť uzavretá nebola. Podľa navrhovateľa uzavretá dohoda o vecnom bremene v predmetnej kúpnej zmluve neurčuje odporkyňu 3 a jej manželovi povinnosť výlučnej starostlivosti o rodičov a už vôbec nezabavuje ostatné deti povinnosti poskytovať rodičom výživu. Neexistuje teda žiaden právny titul, aby mala povinnosť prispievať na výživu rodiča iba odporkyňa 3. Umiestnenie navrhovateľa v F. v B. bolo odôvodnené lekárskou správou a s odkazom na jeho zdravotný stav, za účelom zabezpečenia jeho riadnej a adekvátne zdravotnej starostlivosti sa nedalo postupovať inak. Funkcia platiteľa mesačných platieb za úhradu sociálnej služby nezakladá povinnosť platiteľovi tieto uhrádzať z vlastných zdrojov. F. potrebuje len jednu kontaktnú osobu, s ktorou rieši všetky veci ohľadne pacienta a tá má zabezpečiť platby. Neznamená to však, že sa tým vylučuje a neguje povinnosť ostatných detí plniť si vyživovaciu povinnosť voči rodičovi. Podľa navrhovateľa v napadnutom rozsudku sa konajúci súd riadne vysporiadal s vykonaným dokazovaním a rozsudok má potrebné náležitosti. Pokiaľ by sa súd mal zaoberať všetkými podnetmi odporcov 1 a 3, mnohokrát irelevantnými, prekročil by rámec prejednávanej veci a konal by v rozpore so zásadou hospodárnosti a efektívnosti. S poukazom na to, že odporkyňa 3 už od počiatku javila dobrú vôľu dohodnúť sa a súhlasila s prispievaním na výživu navrhovateľa, ponechal na úvahe súdu zmenu rozsudku v časti náhrady trov konania tak, že na náhradu trov konania v celosti budú zaviazaní len odporcovia 1 a 2. Pokiaľ ide o tarifnú hodnotu s poukazom na § 10 ods. 3 vyhl. MS SR č. 655/2004 Z.z. zdôraznil, že ak je predmetom právnej služby opakujúce sa plnenie, tarifná hodnota sa určí súčtom hodnôt týchto plnení a ak ide o plnenie na čas neurčitý, tarifnou hodnotou je 5-násobok ročného plnenia. Pokiaľ ide o úkony právnej pomoci v bodoch 7 a 8, ide len o chybu v písaní dátumu, keď prvý úkon bol z dátumu 4.12.2012 a druhý z 21.12.2012. Nakoľko navrhovateľ bol v konaní plne úspešný, je bezpredmetné konštatovať úspešnosť alebo neúspešnosť jednotlivých odporcov, keď samotné rozdelenie sumy výživného medzi nich záviselo od preukázania ich schopností, možností a majetkových pomerov. Opatrovníčka navrhovateľa nie je povinná odporcom dokazovať úhradu právnych služieb zvolenej právnej zástupkyne, je to vecou ich vzájomnej dohody.

Odporkyňa 3 vo svojom písomnom vyjadrení k odvolaniu odporcov 1 a 2 zdôraznila, že od začiatku deklarovala ochotu prispievať na výživu otca na rozdiel od odporcov 1 a 2. Poukázala na to, že ničím nie je právne podložená argumentácia, že v roku 1989 malo dôjsť medzi účastníkmi a matkou k ustáleniu, že o rodičov sa bude starať sestra, teda odporkyňa 3. Prijatím daru od rodičov jej nevznikla žiadna povinnosť morálna, ani zákonná voči darcom. Taktiež odporcom 1 a 2 nevznikla a po obdržaní daru rodičov vo

finančnej sume po 60.000,- Sk žiadna povinnosť voči darcom. Pokiaľ ide o kúpnu zmluvu o prevode polovice nehnuteľnosti z roku 2002, kúpna cena bola určená na základe znaleckého posudku a zároveň v nej bolo dohodnuté vecné bremeno doživotného užívania predmetných nehnuteľností darcami. Podľa nej nebola uzatvorená kúpna zmluva s vecným bremenom a osobným záväzkom, iba zmluva s vecným bremenom. Po prerátaní čistého odstupného jej manžela vyšiel mesačný príjem cca 1.270,- Eur pre celú rodinu a pre každú z troch osôb po 423,- Eur mesačne. Poukázala na vysoké výdaje odporcu 1 na dve vyživované osoby vo výške 2.300,- Eur, t.j. 1.150,- Eur na osobu mesačne. Odporca 2 na základe ním predloženej kalkulácie má mesačné výdavky na dve vyživované osoby vo výške 1.358,- Eur, t.j. po 679,- Eur na osobu. Zdôraznila, že ako jediná z odporcov má vyživovaciu povinnosť i voči nepľnoletej dcére. Zdôraznila, že niekoľkokrát sa opakovane pokúsila dohodnúť s odporcami 1 a 2 na spoločnej úhrade nákladov na otca spojených s pobytom v F.. Za absurdné preto označila dožadovať sa odporcami 1 a 2 zmeny rozhodnutia v časti o náhrade trov konania a požadovať celú úhradu trov od nej. Ak by totiž boli odporcovia 1 a 2 ochotní sa dohodnúť k predmetnému súdному konaniu by vôbec nedošlo. Vzhľadom na to navrhla napadnutý rozsudok zmeniť v časti náhrady trov konania a zaviazat' k úhrade celých trov navrhovateľa odporcu 1 a 2.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 ods. 1 O.s.p.), oprávnenou osobou - účastníkom konania (§ 201 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 201 a § 202 O.s.p.), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 O.s.p.) a že odvolatelia použili zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 205 ods. 2 písm. c), d) a f) O.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie v celom jeho rozsahu s prihliadnutím na to, že hoci odvolanie podali iba odporcovia 1 a 2, od rozhodnutia o napadnutej časti je závislý i výrok o výške výživného odporkyne 3, keďže z právneho predpisu z ust. § 67 ods. 1 Zákona o rodine vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi odporcami (§ 212 ods. 1 písm. b) a d) O.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie odporcov 1 a 2 je dôvodné, v dôsledku čoho bolo nevyhnutné napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa s použitím ust. § 221 ods. 1 písm. f) pre odňatie možnosti účastníkom konať pred súdom, i písm. h), pretože súd vec nesprávne právne posúdil tým, že nepoužil všetky náležité ustanovenia právneho predpisu a nadväzne v tejto súvislosti i nedostatočne zistil skutkový stav, zrušiť a vec mu podľa ods. 2 citovaného ustanovenia vrátiť na ďalšie konanie.

Z podaného návrhu je zřejmé, že predmetom daného konania je určenie vyživovacej povinnosti detí voči rodičovi v zmysle § 66 a nasl. Zákona o rodine. Prvostupňový súd správne na vec aplikoval ust. § 67 ods. 1 a § 75 ods. 1 Zákona o rodine, opomenul však už aplikáciu § 75 ods. 2 zakotvujúceho, že výživné nemožno priznať, ak by bolo v rozpore s dobrými mravmi, a to napriek tomu, že túto skutočnosť v priebehu celého konania odporcovia 1 a 2 namietali. Súd sa s ich argumentáciou, že hradenie výživného na navrhovateľa z ich strany by bolo vzhľadom na okolnosti daného prípadu v rozpore s dobrými mravmi, v odôvodnení preskúmaného rozsudku riadne nevysporiadal. Argumentácia, že odporcovia nepreukázali, že ich pomery nedovoľujú uhrádzať časť nákladov na starostlivosť o navrhovateľa a preto súd nezohľadnil žiadne námietky a dôvody odporcov proti návrhu, je v tomto smere príliš všeobecná, paušalizujúca a nedostatočná. Prvostupňový súd nijako nevysvetlil prečo, ak v súvislosti s obdarovaním odporkyne 3 podľa tvrdení odporcov 1 a 2 vznikol osobný záväzok jej a jej manžela poskytnúť starostlivosť rodičom, nepovažoval zaviazanie odporcov 1 a 2 v tejto súvislosti za v rozpore s dobrými mravmi, ako to v priebehu celého konania tvrdili.

Prvostupňový súd sa nijako nevysporiadal ani s listinným dôkazom, ktorý mal k dispozícii a to kúpnu zmluvou s vecným bremenom spísanou v podobe notárskej zápisnice po N 447/02, Nz 397/02 medzi navrhovateľom a jeho manželkou a odporkyňou 3, v ktorej bolo v čl. IV a VI dohodnuté zriadenie vecného bremena v prospech predávajúcich včítane osobného záväzku kupujúcich (odporkyne 3 a jej manžela) poskytnúť predávajúcim vymenovanú pomoc a starostlivosť. Prvostupňový súd nevyhodnotil, či je tento záväzok odporkyne 3 a jej manžela platný a aký má dopad na vyživovaciu povinnosť všetkých detí voči rodičom.

Prvostupňový súd správne v odôvodnení preskúmaného rozsudku cituje ust. § 67 ods. 1 Zákona o rodine upravujúce rozsah vyživovacej povinnosti viacerých detí k rodičom, podľa ktorého deti nie sú

povinné plniť každý v rovnakom diele, ale podľa pomeru svojich schopností, možností a majetkových pomerov, k schopnostiam a možnostiam a majetkovým pomerom ostatných detí. Z odôvodnenia preskúmaného rozsudku s prihliadnutím na citované ustanovenie ale nie je možné zistiť na základe akých skutočností súd dospel k záveru, že možnosti, schopnosti a majetkové pomery odporcov odôvodňujú priznanie výživného voči navrhovateľovi rovnakým dielom. Hoci sa v spise nachádzajú dôkazy o pomeroch odporcov, súd tieto dôkazy nevyhodnotil a nevyvodil z nich žiaden záver o možnostiach, schopnostiach a majetkových pomeroch každého z povinných odporcov. Súd je povinný v odôvodnení rozsudku opísať spôsob akým dospel ku konkrétnej výške výživného, ktorou zaviazal každé z detí prispievať na výživu ich rodiča, čo sa v danom prípade nestalo.

Prvostupňový súd sa obdobne v odôvodnení svojho rozsudku nevysporiadal ani s ust. § 67 ods. 2 Zákona o rodine, na ktorý poukazujú odvolatelia, v zmysle ktorého vyživovacia povinnosť medzi manželmi predchádza vyživovaciu povinnosť detí voči rodičom.

Súd tiež pochybil, ak v odôvodnení rozsudku v rozpore s ust. § 157 ods. 2 O.s.p. neuviedol, prečo nevykonal ďalšie odporcami 1 a 2 navrhované dôkazy.

V zmysle § 153 ods. 2 O.s.p. súd môže prekročiť návrhy účastníkov a prisúdiť viac než čoho sa domáhajú iba vtedy, ak sa konanie mohlo začať aj bez návrhu alebo ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkmi.

Citované ustanovenie zakotvuje viazanosť súdu návrhom, čo znamená, že súd nemôže navrhovateľovi priznať viac ako sa žalobou domáhal s výnimkou, ak išlo o konanie, ktoré možno začať i bez návrhu v zmysle § 81 ods. 1 O.s.p. akým dané nie je. V danej veci preto prvostupňový súd pochybil, ak napriek tomu, že navrhovateľ sa domáhal zaplatenia výživného v celkovej súhrnnej výške 450,- Eur, v rozpore s návrhom navrhovateľovi priznal výživné i keď o minimálnu sumu 0,90 Eur vyššie, t.j. celkom 450,90 Eur. Keďže v danom prípade z právneho predpisu konkrétne z ust. § 67 ods. 1 Zákona o rodine vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkmi na strane odporcov, súd ale už nie je viazaný tým na akú výšku výživného zaviazal každého z troch odporcov a to v rámci uplatnenej celkovej sumy výživného 450,- Eur. S poukazom na vyššie uvedené prvostupňový súd konal ultra petitum, ak navrhovateľovi priznal preskúmaným rozsudkom celkové výživné vyššie ako sa toho domáhal v návrhu.

Riadne odôvodnenie absentuje i v časti rozsudku, ktorou súd rozhodol o náhrade trov konania, keďže z neho nie je zrejmé, z ktorých ustanovení citovanej vyhlášky vychádzal a ako dospel k určeniu tarifnej hodnoty za jeden úkon právnej služby. Navrhovateľ bol síce v konaní plne úspešný, v dôsledku čoho v zmysle súdom prvého stupňa aplikovaného § 142 ods. 1 O.s.p. mu vzniklo právo na náhradu trov konania voči neúspešným odporcom, ale keďže na strane odporcov je kumulácia a sú dané tiež osobitné okolnosti daného prípadu, bolo potrebné sa tiež s poukazom na námietky účastníkov vznesené v odvolaní, resp. vo vyjadreniach k odvolaniu vysporiadať tiež s rozdelením tejto náhrady trov medzi jednotlivých účastníkov resp. s prípadnou aplikáciou ust. § 150 ods. 1 O.s.p. na rozhodnutie o náhrade trov konania.

V zmysle § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku je súd povinný uviesť, čoho sa navrhovateľ domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca, prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetliť, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd pritom dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami a predstavami účastníka konania, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre (limity) zákonného rozhodnutia v zmysle citovaného § 157 ods. 2 O.s.p., pričom účastníkovi konania musí dať odpoveď na podstatné zásadné otázky a námietky spochybňujúce závery namietaného rozhodnutia v závažných a samotné rozhodnutie ovplyvňujúcich súvislostiach. Právo účastníka a povinnosť súdu na náležité odôvodnenie

súdneho rozhodnutia vyplýva z potreby transparentnosti služby spravodlivosti, ktorá je esenciálnou náležitosťou každého rozhodnutia. Citované zákonné ustanovenie sa totiž chápe aj z hľadiska práv účastníka na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR, ktorého imanentnou súčasťou je aj právo na súdne konania spĺňajúce garancie spravodlivosti a toto ustanovenie treba vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len ESLP, porovnaj napr. rozsudok *Garcia Ruiz v Španielsko* z 21.1.1999) tak, že rozhodnutie súdu musí viesť presvedčivé a dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené, rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument účastníka bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia, ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (*Georiadis c. Grécko* z 29.5.1997, *Higgins c. Francúzsko* z 19.2.1998). Ústavný súd Slovenskej republiky opakovane vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa článku 45 ods. 1 Ústavy a článku 36 ods. 1 Listiny je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu. Ústavný súd vo svojom uznesení z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04 vyslovil, že „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpovede na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia.“

Porovnajúc odôvodnenie preskúmaného rozsudku s vyššie uvedeným je zrejmé, že prvostupňový súd sa s vyššie naznačenými kritériami odôvodňovania súdnych rozhodnutí dôsledne neriadil. Z odôvodnenia preskúmaného rozhodnutia nie je možné zistiť pre rozhodnutie súdu podľa citovaných zákonných ustanovení relevantné skutočnosti tak, ako sú vymenované vyššie, v dôsledku čoho je rozsudok i nepreskúmateľným.

Neodôvodnením rozhodnutia v súlade so zákonným ustanovením cit. § 157 ods. 2 O.s.p. došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a tým k odňatiu účastníkom možnosti konať pred súdom. Preto boli splnené podmienky, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa s použitím § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. v celom rozsahu zrušil a podľa ods. 2 citovaného ustanovenia vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Okrem toho, keďže prvostupňový súd na vec neaplikoval relevantné ust. § 75 ods. 2 Zákona o rodine a nadväzne v zmysle hypotézy tejto právnej normy i nedostatočne zistil skutkový stav a z pohľadu tohto ustanovenia povinnosť odporcov ani nevyhodnotil, boli splnené podmienky pre zrušenie napadnutého rozsudku i v zmysle ust. § 221 ods. 1 písm. h) O.s.p. a jeho vrátenie prvostupňovému súdu podľa ods. 2.

Povinnosťou prvostupňového súdu bude opätovne vo veci vyživovacej povinnosti odporcov voči navrhovateľovi konať, ako prvú otázku vyhodnotiť, či vzhľadom na všetky preukázané okolnosti daného prípadu by priznanie výživného navrhovateľovi od odporcov 1 a 2 bolo v zmysle § 75 ods. 2 Zákona o rodine v rozpore s dobrými mravmi a ak dospeje k názoru, že by tomu tak nebolo, potom bude nevyhnutné pri dôslednej aplikácii ust. § 67 ods. 1 Zákona o rodine zaviazat' každého z odporcov v rámci celkovej uplatnenej sumy výživného takým výživným, ktoré bude zodpovedať pomeru schopností, možností a majetkových pomerov každého z odporcov k schopnostiam a možnostiam a majetkovým pomerom ostatných odporcov. Za tým účelom súd musí vykonaným dokazovaním dôsledne zistiť aké sú schopnosti, možnosti a majetkové pomery každého z odporcov. Následne bude potrebné vo veci opätovne rozhodnúť, pričom rozhodnutie bude nevyhnutné náležite v súlade s ust. § 157 ods. 2 O.s.p. odôvodniť. V novom rozhodnutí rozhodne prvostupňový súd i o trovách tohto odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je možné podať odvolanie.